

INSTRUCTIONS :

- 1) Question no. 1 to 3 are compulsory.
- 2) Attempt any two questions from the rest.

Q.1 a) On the outline map of the world supplied, mark and name the following. [5]

- 1) Densely populated country in Asia.
- 2) A Country with highest rural population.
- 3) A Country with maximum Hindu population.
- 4) A Country leading in HDI.
- 5) City with highest density of population in the world.

b) Write True or False. [5]

- 1) Settlement Geography is a branch of Physical Geography.
- 2) Low age at marriage is one of the cause for population growth.
- 3) Relief Feature is an factor affecting on the distribution of population.
- 4) Migration is responsible for the change in any population.
- 5) Hinduism is the most ancient religious tradition in Asia.

Q.2. With the help of suitable cartographic technique represent the following data. [10]

Natural gas reserves by region (in percentage)

Region	Natural gas reserves (%)
Middle East	31
Former USSR	41
Asia / Oceania	07
Europe	04
South America	04
North & Central America	06

Q.3. Write Short Notes. (any 2) [10]

- 1) Scope of Human Geography.
- 2) Concept of optimum population.
- 3) Types of migration.
- 4) Human development Index.

Q.4. Explain in detail the branches of human geography. [10]

Q.5. Discuss the demographic transition model with suitable diagram & examples. [10]

Q.6. Discribe the causes and consequences of migration in detail. [10]

Q.7. Explain the world distribution of languages in detail. [10]

P.T.O.

सूचना :-

- १) प्रश्न क्र. १ ते ३ आवश्यक आहेत.
- २) उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन सोडवा.

प्र. १ अ) दिलेल्या जगाच्या नकाशा आराखड्यावर दाखवा व नावे द्या. (५)

- १) आशियातील सर्वाधिक लोकसंख्या घनतेचा देश
- २) सर्वाधिक ग्रामीण लोकसंख्येचा देश
- ३) सर्वाधिक हिंदू लोकसंख्येचा देश
- ४) HDI मधील सर्वोच्च स्थानावरील देश
- ५) जगातील सर्वाधिक लोकसंख्या घनतेचे शहर

ब) सत्य की असत्य ते लिहा.

- १) वस्तीभूगोल ही प्राकृतिक भूगोलाची शाखा आहे.
- २) विवाहाचे कमी वय हे लोकसंख्या वाढीचे एक कारण आहे.
- ३) भूरचना हा लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणारा घटक आहे.
- ४) कुठल्याही लोकसंख्येत बदल होण्याकरता स्थलांतर कारणीभूत असते.
- ५) हिंदुत्व ही आशियामधील सर्वांत प्राचिन संस्कृती आहे.

प्र. २. दिलेली माहिती योग्य सांख्यिकीय पद्धतीच्या आधारे दर्शवा. विभागावार नैसर्गिक तेलाचे साठे (शेकडा टक्के) (१०)

विभाग	नैसर्गिक तेल साठे (%)
आखाती देश	३१
फॉरमर यु एस एस आर	४१
आशिया / ओशिनीया	०७
युरोप	०४
दक्षिण अमेरीका	०४
उत्तर व मध्य अमेरीका	०६

प्र. ३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- १) मानवी भूगोलाची व्याप्ती
- २) पर्याप्त लोकसंख्येची संकल्पना
- ३) स्थलांतराचे प्रकार
- ४) मानवी विकासाचा निर्देशांक

प्र. ४. मानवी भूगोलाच्या शाखा सविस्तर स्पष्ट करा. (१०)

प्र. ५. सुयोग्य आकृती व उदाहरणाच्या आधारे लोकसंख्येच्या संक्रमण सिद्धांताची चर्चा करा. (१०)

प्र. ६. स्थलांतराची कारणे व परिणामांचे सविस्तर वर्णन करा. (१०)

प्र. ७. जागतीक भाषांचे वितरण सविस्तर स्पष्ट करा. (१०)